

NENAD NOVAKOVIĆ, DIREKTOR NP RS BANJALUKA

Uspostavljam o pozorišni kvalitet u RS

Čini mi se da smo postavili standarde za pozorišno obeležavanje 1914. godine, kaže Nenad Novaković, direktor NP RS Banjaluka

„Četranesta“ je teška predstava, koja se na festivalima ne može „prodati“, jer je puna faktografije i od publike zahteva veliku koncentraciju, ali veoma sam zadovoljan kako je taj komad publika prihvatila u Užicu - kaže Nenad Novaković, direktor NP Republike Srpske u Banjaluci, čiji ansambl festivalska publika pamti po „Radničkoj hronici“ i „Kuhinji“ koja je prošle godine nagrađena specijalnim Ardalionom za inovativni pristup u istraživanju neverbalnog teatra.

- Shvatio sam da moramo da obeležimo stogodišnjicu početka Prvog svetskog rata, jer se u svim zemljama u okruženju pričalo o tome, pa sam se pitao - s čime ćemo pred Miloša? Sa Beogradom ne možemo da se takmičimo, on ima veoma jak umetnički potencijal. Ne možemo da se takmičimo ni sa Sarajevom, koje ima ogromne pare za obeležavanje početka Prvog svetskog rata, a ni sa Zagrebom koji ima neki svoj rakurs gledanja, koji je drugačiji u odnosu na sve nas. Urađena je predstava u Beču, koja taj istorijski događaj posmatra iz svoje pozicije. U finansijskom smislu, nismo mogli da se takmičimo ni sa kim, a onda sam rekao da moramo biti prvi koji će uraditi predstavu posvećenu tom datumu i - uspeći smo.

Kakve su bile reakcije na „Četranestu“?

„Diler“ pozorišnih ulaznica

U poslednje tri godine, u NP Republike Srpske ne može se kupiti ulaznica sedam dana uoči izvođenja predstava. Prodamo 96 odsto ulaznica, a to znači da se narod vraća pozorištu i da Banjaluka postaje ozbiljan kulturni centar. Tome smo, nadam se, doprineli i mi u pozorištu. Kao upravnik veoma sam ponosan, jer sam postao vrlo značajan „diler“ pozorišnih ulaznica u Banjaluci.

- Cilj mi je bio da komad igramo u Sarajevu, po svaku cenu, i to smo ostvarili. Želimo da ga igramo i u Beogradu i nateraćemo ih da nas pozovu. Predstava je dobro prihvaćena i u Sarajevu i u Brčkom, jer smo u suštini veoma poštteni, najpre prema sebi, ali i prema tim ljudima iz Mlade Bosne i prema samom istorijskom događaju. Ubeđen sam da se nismo ogrešili ni prema kome. Predstavu smo prvi uradili iz iznuđenih razloga, a drugi su se, poput Srbljanovičke, kasnije u osnovi držali naše koncepcije i nisu pobešli u krajnosti. Čini mi se da smo time postavili standarde za pozorišno obeležavanje 1914. godine. Znam da

je naša predstava namenska i da ima ograničen rok trajanja, ali glumci i rediteljka su uradili svoj posao veoma profesionalno.

Koje predstave se igraju u Narodnom pozorištu Republike Srpske?

- Kao nacionalni teatar imamo obrazovnu, vaspitnu i kulturološku ulogu i pokušavamo da podignemo kvalitet pozorišnog izraza u Republici Srpskoj i u Bosni i Hercegovini. Ove sezone želeli smo da dodatno edukujemo naš ansabl. Radili smo smo Ibzenovu „Noru“, u režiji Nebojše Bradića, koji je ne samo veliki reditelj, nego i veliki pedagog, a 18. oktobra sezonu smo otvorili komadom „Mrešće-

nje šarana“, koji je adaptirao i režirao Egon Savin, takođe veliki čovek i umetnik. Na taj način smo svi u pozorištu, od gumačkog ansambla i tehničke ekipe, preko menadžmenta do marketinga, imali šta da naučimo od dvojice velikih ljudi i vrsnih profesionalaca.

Koliki je godišnji budžet za programe banjalučkog pozorišta?

- Manji je od 80.000 evra, ali mi zaradimo pet puta više. Država odvaja malo para, ali upravnik koji sedi i čeka pare iz budžeta, nije dobar upravnik. Nisu nam potrebni direktori koji će samo sedeti i transferisati pare iz budžeta u pozorišta. Primera radi, da bi glumac primio platu ili da bi naša predstava negde gostovala, poljoprivrednik u Semberiji mora da zasadi 10.000 strukova kupusa, da ih okopa i poseče, proda i da plati porez. To su stvari sa kojima ne smemo da se igramo.

Kako funkcionišu ostala pozorišta u RS?

- Osim Narodnog pozorišta, u Banjaluci postoje Dečje pozorište RS, Gradsko pozorište „Jazavac“ i Studentsko pozorište. Pozorišni život razvijen je u Prijedoru, Gradiški, Trebinju, Obudovcu, Bjeljini, a razvija se i u Doboju. Ne bih da se hvalim, ali trenutno u regionu, Narodno pozorište u Banjaluci važi za veoma vitalno pozorište, koje ne kuburi ni sa kadrovima, ni sa sredstvima, ni sa publikom. Ostala pozorišta u RS imaju slabije kadrove i manje budžete, ali iz godine u godinu, kako mi podižemo umetnički nivo, tako nas oni polako pristižu. Kako smo zagovornici decentralizacije u kulturi, stalno gostujemo na njihovim scenama, a istovremeno i oni gostuju kod nas. Smatram da bez pet kvalitetnih pozorišta u RS, mi ne značimo ništa. N.K.

NARODNO POZORIŠTE RS BANJA LUKA

Atentat ili tiranoubistvo

Sandra Ljubojević: Sa Anom je prethodno cela ekipa radila na predstavi „Radnička hronika“ i postali smo prijatelji. Sada nam je rekla da će se njen rad bazirati na knjizi Vladimira Dedijera i da će biti mešavina dokumentarnog teatra i igranih scena. Svi smo pročitali knjigu. Ja nisam ljubitelj istorije, ali mislim da svi uvek mogu više da nauče. Predstava je prepuna podataka i oslikala je događaj ne stajući ni na čiju stranu.

Goran Jokić: Kada nas je Ana pozvala, znali smo da ćemo raditi pošteno i iskreno do kraja, kao i da će biti teško. Radili smo 67 različitih uloga, što je izazov i poslastica za glumca. Prikazali smo odrastanje Gavrila Principa, Franca Ferdinanda. Hteli smo da prikazemo stanje u Evropi, Srbiji, Bosni pre tog događaja. Postoji more podataka koji se ne znaju i ne govore. Bogatstvo je saznati i raditi sa znanjem. Onda se oslobodite pristrasnosti. Bavite se umetnošću. Takva je ova predstava.

Miljka Brđanin Babić: Počastvovana sam što sam deo ove predstave, jer mislim da je velika odgovornost reći

nešto na ovu temu, a baviti se umetnošću i videti izvan okvira. Ona može da posluži kao mali istorijski čas. Ima veliki značaj za nas koji smo deo nje. Izazov je baviti se ovakvom temom i tumačiti ovoliko likova. Napravili smo ansambl predstavu u kojoj je svako jednako bitan i svi radimo jedni za druge.

Bojan Munjin, selektor: Moglo bi se reći da ova predstava, slikovito rečeno, funkcioniše kao da se regal sa knjigama srušio na vas. I na nas. Zatrpali smo informacijama.

Danilo Kerkez: Niko tu ne zna, šta niko ne zna. Predstavu su pogledali moji drugari koji su se bavili ovom temom i ona je za njih bila šok. Shvatili su koliko na fakultetima ne nauče. Za mene je predstava užitak, jer su obe strane stavljene pod lupu. Onda se zapitamo da li ikoga možemo da okrivimo ili oslobodimo optužbe. Ovo je moje lično mišljenje, da sam Gavrilo, ja bih uradio isto. Opet ću navesti primer koji sam i ranije navodio – ako u školi vaše dete neko maltretira, vi to prijavite školi, učiteljici, drugim roditeljima, policiji. Ako

niko ne odreaguje, jednog dana će se desiti da maltretirani dečak ustane i nasilniku slomi stolicu o leđa. To što je Princip uradio, u istoriji se ne zove atentat, već tiranoubistvo, odnosno, okarakterisan je kao ubica tiranina. Zato mu se danas ne može nakačiti epitet koji nije postojao pre sto godina. On se nikada nije zapitao da li je pogrešio ili ne. Drugi su se pitali. „Austroougarska ne može opstati“ to su njegove reči iz ispovesti iz zatvora.

Aleksandar Stojković, umetnički direktor NP RS Banjaluka: Prvo da kažem da ova predstava nije rađena za vreme mog mandata. Moramo da pojasnimo – nikakve političke stavove nismo želeli da zauzimamo, niti da namećemo. Bavili smo se istoriografijom. Da smo hteli da namećemo mišljenje, iznad Gavrila Principa bi se vijorio „Sveti Georgije koji ubiva aždahu“, završilo bi se kao Marš na Drinu...Nismo to hteli. Zato smo i angažova-

li Anu Đorđević, koja je majstor. To se, možda, meni lično ne dopada, to možda nije ono što bih ja uradio. Ali tako smo uradili. Istorijska fakta smo plasirali tako da publici budu prijemčiva.

Ivan Perković: Mislim da 1914. godina predstavlja početak modernog doba. Nije ni čudo što se predstava doživljava kao ormar knjiga koji je pao na nas, jer to je deo istorije sa najviše bibliografskih podataka. Ja igram ulogu sina Franca Ferdinanda, koji je završio u logoru, u Dahau. Sama ta činjenica govori nešto. Da nije bilo ovog, sigurno bi bio neki drugi Gavrilo Princip.

Ana Milošević

Република Србија
Министарство културе и информисања

ALEKSANDAR STOJKOVIĆ, UMETNIČKI DIREKTOR NP RS BANJALUKA

Blesav narod na prelepoj zemlji

Ne vidimo estetiku od vražje politike, kaže Aleksandar Stojković

Glumac, odnedavno i nerado umetnički direktor, spletom okolnosti, kako sam kaže. A na ideju da to može biti novi izazov, odgovara:

-Glumac sam 14 godina i to je ono što volim pa nisam siguran hoću li i ovo umeti tako dobro da radim. Imam sreću da je ovo jako dobar ansambl, imamo kakvu takvu podršku naše Vlade, solidne plate, prilično dobru zgradu i mnogo publike, igramo 30 predstava mesečno. Privatno se lepo družimo.

Šta je na repertoaru banjalučkog pozorišta, osim večerašnje predstave?

-Igramo Mrešćenje šarana u režiji Egonu Savina, počeli smo rad na Maloj sceni „Petar Kočić“ po jednom tekstu Tihomira Stevanovića, koji je pobedio na konkursu Narodnog pozorišta RS, dogovorili smo saradnju sa Milicom Kralj, zatim još jedan komad „Čuješ li mala moj vapaj“, Vojislava Savića našeg reditelja i Nikola Pejaković radi praizvedbu komada Nebojše Romčevića

„Dečja posla.“ I time otvaramo naš Teatar fest. Ono na čemu ću ja insistirati, kad već imam priliku da odlučujem o repertoaru, jeste da dam priliku mladim ljudima koji su ovde završili režiju i zato smo tu malu scenu okrenuli prema njima, jer bi trebalo da počnu karijeru u svom gradu.

Da ste Vi birali predstavu za ovaj Festival, da li bi to bila „Četrnaesta“?

-Da. Bila je u konkurenciji i „Ožalošćena porodica“. Ovo jeste godina i obeležavanja 100-godišnjice Velikog rata ali i Branislava Nušića, tako da ne bismo pogrešili. Međutim, drago mi je zbog ovog izbora, jer ova predstava nema često priliku da gostuje, zbog velike ekipe, zbog teme, jer ne vole baš svi ljudi da čuju šta mi mislimo o tome, mi Srbi iz RS. A to se nekako najviše nas tiče, jer smo mi to uradili. Zna se kakav smo mi tamo narod i da nismo mogli pognute glave trpeti taj teror. Ali da gurnemo te političke razloge u stranu, zanimljiva je ta pozorišna estetika, kako te silne

fakte gurnuti u predstavu a da bude interesantna, mislim da je to dobro urađeno.

Bilo je novih činjenica, ali nismo baš uspevali da vas u svakom momentu jasno čujemo.

-Nismo navikli na ogromnu salu, naša je upola manja, navikli smo da igramo u intimnijem prostoru. I žao mi je što to nije bilo sjajno jer se ta predstava mora igrati brzo i možda niste mogli videti tu estetiku koju posedu-

je, od vražje politike. Glumci su komentarisali da je publika malo stegnuta, ali ja sam igrao ovde, pa znam da je ovo ozbiljna publika, školovana, ovaj Festival je u rangu Sterijinog pozorja, ne može se ovde podvaliti. Ali preza-dovoljan sam, jer su nas gledali sa pažnjom!

Čini se da smo negde uvek žrtve te vražje politike..

-Teško je da bilo šta radimo u budućnosti, zato što se stalno okrećemo u prošlost, verovatno je to usud tih prokletih naših prostora. Svaki kvadrat je natopljen krvlju i tolika stradanja nam ne daju da pobegnemo od prošlosti, nemamo više poverenja jedni u druge. Moramo da se okanemo jedni drugih i gledamo malo dalje. I kada bi nam ubrizgali neke pare, da radimo nešto, opet bi to neko pokrao i pustio nas da se koljemo, gledajući nas sa strane. Bog nam je dao prelepu zemlju, a onda naselilo prilično blesav narod i stavio nas u iskušenje.

M.Petrović

BRANKO JANKOVIĆ, GLUMAC

Pozorište je na ivici litice

U svoj ovoj krizi, nemaštini, u propasti duha i svega što je vredno, verujem da će sve na kraju da se reciklira i da će isplivati istinski kvalitet, kaže glumac Branko Janković

Koliko je teško uskladiti sve obaveze, s obzirom da u poslednje vreme snimate serije i filmove širom regiona i nastupate u pozorištima u Republici Srpskoj i u Srbiji?

-Imam ponude da radim puno toga različitog u različitim sredinama, u gradovima koji su dosta udaljeni. Još sam mlad i znam da treba da iskoristim šanse koje mi se nude, pa iz toga crpim snagu i mogu sve da postignem. Smatram da je za mene kao mladog glumca veoma važno i značajno to što snimam film u Zagrebu, seriju u Sarajevu, igram predstavu u Banjaluci, gostujem u Užicu, nakon toga u Beogradu. Pored toga što na taj način obezbeđujete egzistenciju veoma je važno što i upoznate mentalitete različitih naroda koji živi u tim sredinama, njihov duh, jezik i akcentat koji treba svaladati. Sve su to dragocena iskustva.

Da li mladi glumci, s obzirom na aktuelnu situaciju u pozorištima koja kubure sa nedostatkom sredstava za ozbiljnije produkcije, imaju dovoljno šansi da igraju i da se usavršavaju u teatru?

-Pozorište je, kako bih ja to rekao, „krv“ glumca, nešto što ga najviše razvija, ono što je neophodno da bi trajao ceo život.

Sa druge strane finansijska konstrukcija u većini pozorišnih kuća je tako slaba i labilna da čovek mora da ulazi i u neke projekte koje ne bi radio, ali zbog same egzistencije, to čini. Voleo bih da je nivo kvaliteta pozorišne produkcije znatno viši, ali situacija je takva kakva jeste. Pozorište je na ivici litice. Kao da polako vaga da li će moći da odoli oštini te ivice i nakon toga uspeti da stane čvrsto na noge. U svoj ovoj krizi, nemaštini, u propasti duha i svega što je vredno verujem da će sve na kraju da se reciklira i da će isplivati istinski kvalitet. Taj kvalitet će da izrodi čoveka koji će u sebi imati čistu ljubav prema umetnosti, filmu, pozorištu.

Ko su glumci koji su ti imponovali na sceni i možda bili tvoji uzori?

-Volim duševnost, emotivnost, samo prisustvo na sceni Pavla Vujišića, Zorana Radmilo-

vića, Danila Bate Stojkovića, Slobodana Aligrudića, Cice Perovića, Pepija Lakovića. Da ne nabrajam sve. To su ljudi kao da nisu morali da rade gotovo ništa na pozorišnoj sceni ili u filmskom kadru, da bez ijedne izgovorene reči mnogo toga kažu. Iz srednje generacije izdvojio bih Nebojšu Glogovca.

Na čemu trenutno radiš i da li su u planu neki novi glumački izazovi?

-U Banjaluci smo 18. oktobra imali premijeru predstave „Mrešćenje šarana“. Uveren sam da će ta predstava imati uzbudljiv i zanimljiv pozorišni život. U Sarajevu, 22. novembra, trebalo bi da nastavim snimanje serije „Lud, zburjen, normalan“. Postoje još neki planovi, ali da ih ne otkrivam. Desi se da nešto najavite, pa se to kasnije ne ostvari. Najbolje je da o mojim novim ulogama, pričaom kada se one dese.

V. Tucović

DANILO KERKEZ, GLUMAC

Izgubili smo Principa u sebi samima

-Razočaran sam činjenicom da se ni u godini obelažavanja jednog veka od početka Velikog rata o njemu vrlo malo govori i daje mu se minimalno prostora, ističe glumac Danilo Kerkez koga smo protekle večeri gledalu u ulozi Gavrila Principa

Da li u nama još uvek postoji po nešto „principovsko“?

-Sve manje. Rađanjem novih generacija to se sve više gubi. Malo je onih koji u sebi nose nacionalnu pripadnost ili uopšteno, ljudsku pripadnost. Izgubila se i snaga i volja za borbom. Težnja nam je da kroz život prodemo što lakše. Dok je Gavrilu Principu želja bila sasvim drugačija. On je prvenstveno želeo da ostavi trag, pečat. Želeo je samo da nešto promeni. Ovo je godina obeležavanja jednog veka od početka Velikog rata, ali mislim da je niko od saveznica u ovom regionu ne obeležava adekvatno. U to me je donekle uverila i činjenica da se u odnosu na Drugi svetski rat, vrlo malo prostora daje u muzejima spomenu na Veliki rat. To je vrlo nepošteno. Mislim da se takvim činom nepošteno odnosimo prema svim herojima toga vremena. Po meni je donekle kriva i cela ova evropeizacija, kojom se nadamo da ćemo se lakše dodvoriti silama ako se odrekemo svoje istorije. Jednostavno, ukoliko javno kažemo da je Gavrilo Princip bio heroj i junak, bojimo se da će

nam mnogo toga biti uskraćeno u životu.

Predstava je postavljena na principu neutralnosti. Na Vidovdan ove godine u Sarajevu veličan je Franc Ferdinand, a u Višegradu Gavrilo Princip i Mlada Bosna. Može li nekakvu paralelu da tu napraviš?

-Vrlo volim svoj narod i nacionalista sam. U tome ne vidim ništa loše. Moram priznati da se ne osećam prijatno u svim mestima u BiH. Ljudi su danas, mnogo više nego pre, skloni nekim pričama koje nisu proverene i uglav-

nom su netačne. To me jako boli, a i to što u Banjaluci poslednjih godina nije napravljena nijedna predstava u kojoj bi se moglo reći da smo stali na nečiju stranu. Stoga nismo ni Gavrila napravili herojem.

Po meni lepo bi bilo da je napravljen festival ove godine svih ostvarenja i pozorišnih i filmskih, posvećenih Velikom ratu kojim bi bila odata počast svim žrtvama. Tome sam se iskreno nadao. Igram u dve predstave koje se bave tematikom Velikog rata i ni ova, a ni predstava „So-

lunci govore“ u kojoj igram, nigde nisu izvođene na našim prostorima. A paradoks tome je činjenica da smo 28. juna bili pozvani da u Austriji igramo „Solunce“. U Austriji su tražili da ispričamo svoju priču, ali ne i kod kuće.

Još uvek si student i na početku karijere. Kako ocenjuješ položaj mladih glumaca na našim prostorima?

-Užasno je. Ima nas mnogo koji završavamo glumu. Samo u Beogradu ima preko pet akademija i godišnje u regionu izađe preko 200 glumaca. Ali to nije najveći problem. Problem je što nema angažmana i ideja, a ni novca koji bi to pokrenuo. U drugu ruku moram reći da sam veoma zadovoljan, iz prostog razloga što sam kao student angažovan na tri projekta. U ovom poslu sreća je najpresudniji faktor. Kvalitet sam po sebi nije merilo uspeha, jer on je danas degradiran. Ukoliko se poklope kockice da te neko vidi možeš dobro proći. Ali nadajmo se da se vremena menjaju i da će doći dan kada će sve leći na svoje mesto, pa i u kulturi.

B. Damjanović

PRATEĆI PROGRAM 19. JUGOSLOVENSKEG POZORIŠNOG FESTIVALA

Veliki užički potencijali

Užički potencijali u oblasti kulture veliki su, počev od Narodnog pozorišta, preko Gradske galerije, Istorijskog arhiva, do organizacija civilnog društva, poput Udruženja „Zlakusa“, istaknuto je na prezentaciji

U okviru pratećeg programa 19. JPF Desk Kreativna Evropa Srbija organizovao je vrlo uspešnu prezentaciju Programa Kreativna Evropa i razgovor na temu evropske kulturne saradnje i razvoja regionalne kulturne i umetničke scene.

-Prezentacija je posvećena predstavnicima svih ustanova i organizacija u kulturi iz Užica i mesta u okruženju – javnim ustanovama kulture, organizacijama civilnog društva koje se bave kulturom, obrazovnim, naučnim i istraživačkim ustanovama, kao i samo-

stalnim umetnicima, kustosima i menadžerima u kulturi, rekao je Dimitrije Tadić, savetnik u Ministarstvu kulture Republike Srbije, Desk Kreativna Evropa Srbija.

-Projekat podrazumeva više stvari, a na prvom mestu je reč o mobilnosti i razvijanju saradnje. Cilj je da povećamo vidljivost programa na nacionalnom nivou, kako bi povećali šansu da dobiju finansijsku podršku od Programa „Kreativna Evropa“, koji je namenjen svim ustanovama kulture u javnom i civilnom sektoru. U zavisnosti od oblasti, iznosi se kreću od dvesta hiljada do milion ili dva evra, što nije beznačajna podrška. Užički potencijali su u ovoj oblasti veliki, počev od Narodnog pozorišta, preko Gradske galerije, Istorijskog arhiva... do organizacija civilnog društva, poput Udruženja „Zlakusa“, istakao je Tadić.

Ana Milošević

REČ KRITIKE

Četrnaesta i mi

Godina je velikog mračnog jubileja, i normalno je da se stogodišnjica Velikog rata uspostavila kao jedna od ključnih tema o kojima se raspravljalo u evropskom javnom prostoru, te stoga nije zaobišla ni pozorišta. Projekti su se nizali što na ovim prostorima, što po velikim evropskim centrima, i odjednom vratili u fokus temu koja je, osim sporadično, delovala gotovo zaboravljena, ili barem kao zaključena priča.

Ali kako je istorija podložna konstantnim reinterpretacijama i revizijama, i debate oko početka rata su se uskovitlale. Ana Đorđević, kao autorka predstave „Četrnaesta“ odabrala je da u svom projektu krene od selektovanja različite istorijske građe, ne bi li osvetlila različite

aspekte događaja i ključnih ličnosti 1914. godine. Sve je to izgledalo kao neki scenski upriličeni, dugački razigrani školski čas. Koristeći višestruko namensku scenografiju Dragane Purković Macan, tribine koje po potrebi menjaju svoju funkciju i značenje, rediteljka nas je sa glumcima provela kroz nepregledni niz različitih istorijskih likova. Polazi se od priča o Francu Ferdinandu, njegovoj porodici, Principu i drugovima i njihovim aktivnostima, različitim teorijama o pravim organizatorima, te se one uvezuju u jedan dosta rascepkani narativ o atentatu i okolnostima koje su dovele do njega. Autorka istovremeno potpisuje i dramaturški posao, i čini se da se upravo tu zapatio najveći problem

predstave. Kroz ovu šumu podataka se teško probijamo, svaki događaj ili anegdota je tretirana kao podjednako važna, a selekcija materijala jednostavno nije sprovedena do kraja.

Iako je rediteljski Ana Đorđević maksimalno razigrala ansambl, i od njega stvorila solidni kolektiv, dramaturški problemi čine da sav ovaj materijal teško korespondira sa nama. Vrlo verovatno, to je i zbog toga što se kroz celu predstavu takođe ne vidi zašto su se i pozorište i rediteljka i glumci uhvatili ovog posla. Nije pitanje zauzimanja stava oko 1914. (jasno je da je predstava težila isključivo da pruži neki pregled događaja), nego samog autorskog odnosa prema temi, i zbog čega nam je ona uopšte

piše: Olga Dimitrijević

danas važna. Uprkos kompaktnom glumačkom ansamblu i funkcionalnoj scenografiji, na kraju ostaje kao najjači utisak da se sve to što se odigra i ispredaje sa scene, na kraju ne dotiče nikoga od nas, pa ni same aktere na sceni.

REČ PUBLIKE

O neutralnosti

Stefan Daničić:

- Predstava nije za festival. Moglo je dosta kraće i dinamičnije da se ispriča ova priča. Gluma prosečna, scenografiju, po meni nije izvuklo ni prisustvo kamere i video bima. Ne znam, ali želeo bih Banjalučane da gledam u nekom drugom žanru koji nije ratni.

Slavica Milutinović:

- Predugo, pogotovu prvi deo predstave. Nedostajalo je dinamike na sceni. Jednolična muzika tokom celog komada bila je, za mene iritantna, ali možda je to bila i rediteljska želja. Igra mi je bila u mnogo-

me „mlaka“. Da se ovaj scenario iskoristi za dokumentarac koji bi bio prikazan do sat vremena na televiziji, sa pričom oficijelnog spikera i realnom rekonstrukcijom događaja, bio bi pravi potez, ali smestiti ga u pozorište, mislim da nije uspeo.

Veljko Stevanović, tehnolog:

-Mnogo mi je zasmetala neutralnost. Ove godine smo u Višegradu, Andrićgradu, na Vidovdan obeležili početak Velikog rata, ponosno veličajući lik i delo Gavrila Principa, jednog od velikih imena novije srpsko-jugoslovenske isto-

rije. Ne vidim razlog držanja takvog stava, bar ne u teatru, gde se slobodno mogu reći mišljenja. Mislim da smo ovakvim načinom priče, još više pogazili i degradirali sebe kao naciju i da nam sva ta izvinjenja koja smo svima i na svakom koraku uputili, ipak nisu dovoljna. Hajde da se i Bugarima i Grcima i Viznatijcima izvinimo što je Dušan velike gradove Mediterana pripojio teritoriji Srbije.

Vladimir Nikolić, apsolvent:

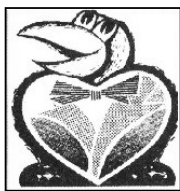
- Duga, dosta razvodnjena priča, bez dinamike, emo-

cionalnog naboja, koji bi, po meni, trebalo da nas „lomi“ sa scene. Dosta mlako.

Nataša Marković:

- Pokušaj istorijsko-dokumentarne priče, ali vrlo neuverljiv. U to vreme vrlo je bio loš status naroda, pogotovo u okupiranoj Bosni i Hercegovini, a tu sliku, sem jednostavnosti kostima nisu nam prikazali. Dobar pokušaj ali nedorečen sa velikim nedostatkom hrabrosti. Hajdemo već jednom da dignemo glavu, možda nam tad i krene na bolje.

B.D.

РАДИО
УЖИЦЕ

GRAD UŽICE

NARODNO POZORIŠTE
UŽICE

NEMANJA RANKOVIĆ, UMETNIČKI DIREKTOR JPF-A I NARODNOG POZORIŠTA UŽICE

Razmatraju se planovi za dalji razvoj festivala

-Svesni smo da se festival mora dalje razvijati. Želimo da stvorimo uslove i mogućnosti da bude aktivan tokom cele godine,- kaže nemanja Ranković, umetnički direktor JPF-a i Narodnog pozorišta Užice

Kako ocenjujete selekciju ovogodišnjeg JPF-a?

-Ovaj festival ima zadatak da nam predoči šta se to najbolje ili dobro priprema na pozorišnim scenama u regionu i mislim da smo i ove godine iskoristili tu šansu na najbolji način uprkos finansijskim nedaćama. Publika je imala priliku da vidi dobre predstave iz Hrvatske, Crne Gore i BiH. To ona i očekuje od nas kao organizatora i domaćina ali je sve to važno i zbog užičkog ansambla, novih ideja, kontakata, ali i mogućnosti da procenimo gde se i sami svrstavamo. Krenuli smo od dve teme koje su značajne u ovoj godini, Nušić i Veliki rat i to je, moglo bi se reći, bila smernica selektorima, ali ne i glavni uslov. Sedam odabranih predstava ponudile su užičkoj publici raznovrsne komade po žanru. Verujem da su selektori uradili odličan posao.

U kojoj meri se kriza odražava na JPF? Postoje li planovi za dalji razvoj festivala i kuda dalje?

-Kao što se odražava na sve segmente društva, kriza ne mimoilazi ni pozorišni ži-

vot uopšte, pa i na festival. No uprkos svemu, festival uspešno protiče. Jedan od najboljih parametara je i broj publike koju vidite svako veče. Trudimo se da istrajemo i radimo najbolje što možemo u datom momentu i u skladu sa smanjenim sredstvima. Što se tiče planova, vezanih za budućnost, svesni smo da se festival mora dalje razvijati. Želimo da stvorimo uslove i mogućnosti da bude aktivan tokom cele godine. Već postoje određeni planovi koji se ozbiljno razmatraju. To će biti svakako veoma korisno i za festival i za pozorište. No u ovom trenutku malo je preuranjeno izlaziti u javnost sa konkret-

nim predlozima. Bitno je da nismo bez ideja i mogućnosti da zadržimo i održimo festival sa tendencijom daljeg razvoja. Potencijale i mogućnosti svi prepoznaju. Sad je bitno da nastavimo uzlaznom putanjom.

Odmah posle JPF-a odlazite u Jermeniju. Zašto?

-U Jerevanu se održava 34. ITI Svetski pozorišni kongres na kojem ću učestvovati kao predstavnik Srpskog centra Međunarodnog pozorišnog instituta, naravno uz podršku Ministarstva kulture Srbije.

Šta su ciljevi Srpskog centra Međunarodnog pozorišnog instituta?

-Srpska sekcija je relativno mlada. Posle dvadeset godina pauze ponovo je pokrenuta pre dve godine. Osnovni ciljevi Udruženja su razvoj pozorišne umetnosti i srodnih kulturnih delatnosti i povezivanje pozorišta u Srbiji sa svetom. Ciljevi i zadaci Udruženja ostvaruju se kroz okupljanje građana koji se profesionalno i naučno-istraživački bave pozorištem, stvaranjem baze podataka o pozorištu u Srbiji i o svetskom pozorištu, širenjem informacija u svetu o pozorištu u Srbiji, praćenjem informacija o pozorištu u Srbiji u svetu. Ciljevi se ostvaruju i istraživanjem, konsaltingom i evaluacijom u oblasti pozorišta i srodnih kulturnih delatnosti, aktivnim sudelovanjem na međunarodnim skupovima, udruživanjem u međunarodne organizacije i asocijacije kojima je cilj promovisanje međunarodne razmene znanja i iskustva u pozorišnim umetnostima, povezivanjem sa srodnim savezima i centrima u drugim zemljama.

R.P.

impol
Aluminium Industry
Impol · Seval

PTC
Радио-телевизија Србије

Danas
Danas

Jedinstvo
MONTAŽNO PROIZVODNO
PREDUZEĆE A.D.
za projektovanje i izvođenje termo i
hidro instalacija i postrojenja

**Radio
Luna**
92 i 103.6 Mhz

**УЖИЧКА
Недеља
20 година**

PRU · prvi partizan.

O PREDSTAVI

IZ KRITIKA

Pervertirani moral

Gledajući predstavu Unosno mesto Jugoslovenskog dramskog pozorište, prosto se zapitate kako je moguće da tekst nastao još davne 1857. godine, u potpuno drugačijim društvenim i istorijskim prilikama, bude ovoliko tačan, aktuelan i ubistveno precizan. (...) Svestan te univerzalne vrednosti teksta, njegove angažovanosti, posebno u društvu kao što je srpsko danas, Savin se u svojoj režiji uglavnom trudio da zgasne narativni tok, da izbrusi poente, i da nam u nizu usputnih ovlaš dodirnutih motiva pokaže koliko je neiscrpno ovo delo. Da bude svima jasno, smeha ima dosta u predstavi Jugoslovenskog dramskog pozorišta.

Boban Jević, NIN

Za koliko se prodaje čast

Žadov Nikole Rakočevića je idealista, strastveni borac za promene u nepravdom društvu. No, i njegovo ponašanje će doživeti metamorfozu. Pod pritiskom supruge Poline, odlučiće da stupi na put kojim se najčešće ide – put pokvarenosti i korupcije. Ovaj preokret je izuzetno važan jer sugerise da na sve tu nema apsolutne časti, samo je pitanje cene njene prodaje.

Bitno je naglasiti i to da je u Savinovom tumačenju produbljeno i naglašeno značenje političkog delovanja mladog Žadova. On govori o revoluciji, čita Marksa (to je detalj koji, naravno, ne postoji u tekstu). Radnja predstave se tako postavlja i u kontekst aktuelnih burnih dešavanja u okruženju, sveprisutnog osećanja da smo stigli u čorsokake globalizma i neoliberalizma, u vreme u kome se vrišti za promenama.

Ana Tasić, Politika

VEČERAS

JUGOSLOVENSKO DRAMSKO POZORIŠTE

UNOSNO MESTO

Aleksandar Nikolajević Ostrovski

Režija: Egon Savin

Prevod: Kiril Taranovski

Scenografija: Miodrag Tabački

Kostimografija: Lana Cvijanović

Dramaturg: Miloš Krečković

Koreografija: Ista Stepanov

Izbor muzike: Egon Savin

Scenski govor: Ljiljana Mrkić Popović

Dizajn svetla: Svetislav Čalić

Asistent reditelja: Ivan Pantelić

Asistent kostimografa: Sonja Mrkobrada

IGRAJU:

Vasilije Nikolajević Žadov

Akim Akimovič Jusov

Felisata Gerasimovna Kukuškina

Aristarh Vladimirovič Višnjevski

Onisim Panfilovič Belogubov

Polina

Ana Pavlovna Višnjevka

Dosužev

Juljica

Mikin

Prvi činovnik

Vasilije

Anton

Pedikirka

NIKOLA RAKOČEVIĆ

BRANISLAV LEČIĆ

JELISAVETA SABLJIĆ

PREDRAG EJDUS

SRĐAN TIMAROV

JOVANA GAVRILOVIĆ

ANĐELIKA SIMIĆ

BOGDAN DIKLJIĆ

MILENA ŽIVANOVIĆ

NEBOJŠA LJUBIŠIĆ

STEFAN BUNDALO

SLOBODAN TEŠIĆ

MARKO AJVAZ

ANĐELA KRVAVAC

Пише: Zoran Jeremić

Koliko nas je samo puta nasamarila ta frajla Istorija u rukama njenih nedotupavnih ljubavnika! Koliko puta je ta đevuška promenila naklonost i ruho!

Vaistinu, onima koji vazda neku *polno transgresiranu* Ljovisnu čekaju u TV dnevniku ili ne daj Bože u pozorištu nije lako. Pamet im škripi i stondira ko limejni pevac sa odžaka na vetru *kremancu*.

Ali šta da se radi, rode moj, kad smo lako zaljubljuje prirode.

Faktografski tačna, katkad i suva ko Poćorekov barut, teatarski mlakušna ko Čabrinovićeve bomba, rekonstrukcija "četrnaeste" banjalučkog Narodnog pozorišta ipak ne navodi na pogrešan trag. To nije mala mera stvari u godini u kojoj svi, od Sene i Rajne do destilovane Sušice i svinjokoljski raspevanog Volujačkog potoka, toliko dobro poznaju Gavru i društvo iz poslastičarnice da se čovek pita da li iko osim zombija živi na ovoj kuglici zemaljskoj.

A možda je ovde svaka istorijska u stvari nulta godina, u kojoj bi opet neki kukolj da se prošvercuje uz istorijsko žito.

Ruku na srce, ja više preferiram ove nove istorijske trendove, jer je perspektiva sveznajućeg pripoveda-

ča pomerena više med javom a manje med snovima puštanim. Eto, onaj Francuz, Pasturo, uzme čovek za temu crnu boju i nepristrasno ispriča istoriju sveta.

Nešto slično ispričao je silom istorijskih prilika i užički učitelj Jevrem Čakarević. On je kao šezdesetogodišnjak krenuo sa srpskom vojskom ka jugu da bi sa srpskim đacima iz Drača bio upućen u Francusku, gde od 1916. do 1918. godine vodi dnevnik. Dok opisuje ovce u Bastiji, dok se u selu Sen Žan divi vlasnicima privatnih plaža i besprekorno urednih kupatila, dok se čudi kako to da Francuskinje ne paze "što su im suknje do pola listova", on ne može a da te ovce, te plaže i ta kupatila ne zamišlja i u Užicu. Tu misao uca prenosi i u svoj dnevnik:

"Tako bi mogla užička opština da napravi više kupatila na Jazovima više

Đulića ćuprije, te da ima i prihoda nešto i da ima zdraviji narod. Kad bi se pojačala struja mogao bi se i tramvaj da načini i da vozi do fabrike ili Đulića ćuprije, na Carinu i Lipu a leti u Adu."

Mogu li Užičani danas da zamišljaju kako se voze tramvajem od Carine do Ade, a negde, recimo, na Lipi, ljubazni kontrolor Zlatan Mojsilović Rajzen uredno cepka karte i uz dubok naklon otpozdravlja predstavnika gradske vlasti Drndareviću? Teško. Čini mi se da idealizam takve vrste ovde više ne stanuje, što ne znači da ga ne treba prizivati i tražiti kao zlatnu žilu u sveprožimajućoj besparici i očaju.

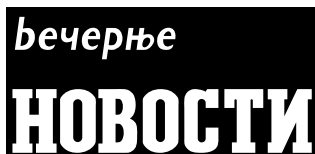
Samo da se u tom očaju ne uhvatimo za nešto pogrešno, neku zarđalu kurlbu, i tako to...

OCENA PUBLIKE

Narodno pozorište Sombor i Kruševačko pozorište: DOKTOR NUŠIĆ	4,62
Beogradsko dramsko pozorište TRPELE	4,50
Pozorište Boško Buha Beograd GOSPOĐA MINISTARKA	4,67
Dramsko kazalište Gavella Zagreb TRI SESTRE	4,03
Centar za kulturu Tivat i Gradsko pozorište Podgorica FILOMENA MARTURANO	4,81
Narodno pozorište RS Banjaluka ČETRNAESTA	3,69

TELEVIZIJA LAV

Izdaje Savet XIX Jugoslovenskog pozorišnog festivala Užice 2014.

Uređuje redakcijski odbor: Radojka Popović - urednik, Nenad Kovačević, Verica Tucović, Mirjana Petrović, Ana Milošević, Bogdan Damnjanović, Zoran Jeremić, Olga Dimitrijević.

Tiraž: 500 primeraka • štampa Grafos Užice